

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ГЕЛЬВЕТИКА»

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Випуск 3, 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

УДК 78:378.1

Головний редактор:

Сверлюк Ярослав Васильович, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв, Рівненський державний гуманітарний університет, Україна

Члени редакційної колегії:

Буцяк Вікторія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри гри на музичних інструментах, Рівненський державний гуманітарний університет, Україна

Джус Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та інноваційних технологій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна

Клепар Марія Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна

Крижановська Тетяна Ігорівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет, Україна

Крусь Оксана Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет, Україна

Лупаренко Світлана Євгенівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна

Обух Людмила Василівна, доктор мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри естрадно-вокального мистецтва, ЗВО «Університет Короля Данила», Україна

Потапчук Тетяна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна

Прокопчук Вікторія Ігорівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри гри на музичних інструментах, Рівненський державний гуманітарний університет, Україна

Цюлюпа Наталія Леонідівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри естрадної музики, Рівненський державний гуманітарний університет, Україна

Реда Яціне (Reda Jacynė), доктор соціальних наук (освіта), доцент, Університет Клайпеди (Klaipėda University), Литва

Засновано у 2022 році. Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1742 від 23.05.2024 року.

Мови розповсюдження: українська, англійська, польська, німецька, французька, італійська, литовська, іспанська, болгарська.

Періодичність видання: 6 разів на рік.

Затверджено до друку та поширення через мережу інтернет відповідно до рішення Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол від 28.11.2024 р. № 11).

Матеріали друкуються мовою оригіналу. Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Фахова реєстрація (категорія «Б»):

Наказ МОН України № 220 від 21.02.2024. (спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки, 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)).

Офіційний сайт видання:
<https://journals.rshu.rivne.ua/index.php/art>

ЗМІСТ

<i>Бовсунівський В. М.</i> МЕТАПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧНІВ НУШ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО».....	5
<i>Бондаренко Л. А., Ковальчук В. Б.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІМПРОВІЗАЦІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО БАКАЛАВРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	11
<i>Демський В. В., Мірошніченко В. І.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З ЕКОНОМІКИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	17
<i>Потапчук Т. В.</i> ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗАСОБАМИ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	23
<i>Тарчинська Ю. Г., Івченко Г. А., Сітовський Л. П.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	27
<i>Турко Н. Є., Горбатюк І. В.</i> СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО БАНДУРНОГО МИСТЕЦТВА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ.....	34
<i>Устенко К. О.</i> М. В. ЛИСЕНКО – ПРОГРЕСИВНИЙ ДІЯЧ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	39
<i>Филипчук М. С.</i> СИНКРЕТИЗМ У ТВОРЧОСТІ НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТА ЕСТРАДНИХ КОЛЕКТИВІВ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	43

УДК 785:792.7

DOI <https://doi.org/10.32782/ART/2024-3-8>

СИНКРЕТИЗМ У ТВОРЧОСТІ НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТА ЕСТРАДНИХ КОЛЕКТИВІВ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Филипчук Мирослав Степанович

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри естрадної музики

Рівненського державного гуманітарного університету

ORCID ID: 0000-0003-4255-5971

e-mail: mirojazz@ukr.net

У запропонованій статті розкрито поняття «естрадне» і «народно-інструментальне» виконавство. Основний шлях розвитку інструментальної музики другої половини ХХ століття проходив через міжкультурні взаємодії, та появу нових жанрово-стильових вимірів, серед яких важливе місце посідає синкретизм у творчості народно-інструментальних та естрадних колективів. Як відомо народно-інструментальне виконавство визначається особливою якістю, це поєднання різноманітних народних музичних інструментів, що характеризуються багатотембровою палітрою і унікальними засобами музичної виразності. В роботі окреслено творчу діяльність народно-інструментальних та естрадних колективів в контексті взаємовпливу цих двох музичних культур та зроблено ретроспективний аналіз наукових джерел, які ґрунтовно досліджують проблеми народної й естрадно-джазової музики.

З'ясовано, що у виконавській практиці ансамблевих і оркестрових колективів викристалізувались власні манери гри та особливі підходи до виконання музичних творів, в основі, яких були складні ритмічні та мелодійні структури, а також специфічні гармонії, що робили ці жанри відмінним від інших. В статті розкрито палітру народних інструментів, які широко запроваджено в практиці естрадних вокально-інструментальних ансамблів «Смерічка», «Кобза», «Водограй», «Світязь», «Березень», «Беркут» та інші. У цих музичних колективах широко застосовувались старовинні музичні інструменти: бандура, козобас, сопілка, дрімба, скрипка, бубон, ліра і, звичайно ж, кобза.

З'ясовано, що в сучасній українській музичній практиці появилось велика кількість різноманітних молодих фольк-гуртів, які ефективно використовують народні інструменти та експериментують з різними тембрами, досягаючи унікального і специфічного звучання. А саме, поєднання етнічних інструментів: сопілка, перкусія, австралійський духовий інструмент діджеріду з клавішними інструментами, бас-гітарою, електрогітарами тощо.

Пропонована стаття є певним науковим поглядом на предмет висвітлення народних інструментів у творчості естрадних виконавців та оркестрових колективів, що спонукає до глибокого осмислення і аналізу.

Ключові слова: синкретизм, естрадна й джазова музика, вокально-інструментальні ансамблі, концертна естрада.

SYNCRETISM IN THE WORK OF FOLK INSTRUMENTAL AND POP GROUPS IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN MUSICAL CULTURE

Myroslav Fylypchuk

Rivne State University of the Humanities

The proposed article reveals the concepts of "pop and "folk-instrumental" performance. The main way of development of instrumental music in the second half of the twentieth century was through intercultural interactions and the emergence of new genre and style dimensions, among which syncretism in the work of folk instrumental and pop groups takes an important place. As is well known, folk instrumental performance is defined by a special quality, a combination of various folk musical instruments characterised by a multi-tone palette and unique means of musical expression. The paper outlines the creative activity of folk-instrumental and pop bands in the context of the mutual influence of these two musical cultures and makes a retrospective analysis of scientific sources that thoroughly investigate the problems of folk and pop-jazz music.

It is found that in the performance practice of ensemble and orchestral groups, their own playing styles

and special approaches to the performance of musical works were crystallised, based on complex rhythmic and melodic structures, as well as specific harmonies that made these genres different from others. The article reveals the palette of folk instruments that are widely used in the practice of pop vocal and instrumental ensembles such as Smerichka, Kobza, Vodohrai, Svityaz, Berezen, Berkut, and others. These musical groups widely used ancient musical instruments: bandura, goat-bass, flute, drymba, violin, tambourine, lyre and, of course, kobza.

It has been found that a large number of different young folk bands have emerged in contemporary Ukrainian music practice, effectively using folk instruments and experimenting with different timbres, achieving a unique and specific sound. Namely, the combination of ethnic instruments: flute, percussion, the Australian brass instrument didgeridoo with keyboards, bass guitar, electric guitars, etc.

The proposed article is a certain scientific view on the subject of coverage of folk instruments in the work of pop performers and orchestral groups, which encourages deep reflection and analysis.

Key words: *syncretism, pop and jazz music, vocal and instrumental ensembles, concert pop.*

Постановка проблеми. Народно-інструментальне виконавство має унікальну культуру та історичний етап розвитку займаючи вагоме місце в мистецькому просторі. З джерел народного мистецтва вийшла інструментальна й вокальна музика, танець, які яскраво відображені в музичній і культурній традиції. Особливим і яскравим прикладом є розвиток музичного інструментарію, який характеризується багатством тембрового забарвлення та володіє специфічними засобами музичної виразності. Кожний регіон України має свої унікальні народні музичні інструменти та фольклорні традиції, які слугують в народно-інструментальній практиці. Особливе місце в народно-оркестровій та інструментальній музиці посідає естрадне і джазове виконавство як важлива форма музичного мистецтва.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. З огляду на різноманіття розвитку народно-інструментальної та естрадно-джазової музики, тематика досліджень, присвячених цим музичним культурам, також є вельми багатогранною. Значна частина наукових праць зосереджена на загальних аспектах еволюції естрадної і джазової музики (М. Барановська, В. Олендарьов, Д. Терубун, О. Яхно). Дослідження взаємозв'язків між джазовою та академічною музикою представлені в роботах О. Воропаєвої, Дж. Колліера, М. Матюхіної, В. Сирова, А. Чернишова та інших.

Синтез фольклору та сучасного музичного виконавства представлені у працях А. Аврамова, Б. Бартока, Гусева, А. Джонса, І. Земцовського, А. Кастальського, Г. Кочарової та інших. Варто зазначити, що в музикознавчій літературі синтез народно-інструментального та естрадного виконавства рідко розглядається в контексті розвитку музичної культури, що залишається актуальною проблемою для подальших досліджень.

Мета статті – осмислення шляхів взаємодії народно-інструментальних та естрадних колективів в контексті розвитку сучасної музичної культури.

Виклад основного матеріалу. Народно-інструментальне виконавство – унікальне явище

не лише української, але й світової культури. Воно сягає в далеку давнину супроводжуючи трудові процеси, масові ігри, танці, спортивні змагання і військові походи. Музика народжувалась з глибини народного побуту і широко занурювалась в реальний процес життя. У первісному суспільстві існували не лише різноманітні хорові танці та пісенно-танцювальні дійства, але й народні інструментальні ансамблі, які брали участь в розважальних заходах, маскарадах тощо.

Відомо, що народні інструменти завжди займали важливе місце в музично-виконавській практиці багатьох музикантів. Особливо це можна помітити в естрадно-джазовій музиці. У 60-х роках минулого століття в Україні почалися зароджуватися вокально-інструментальні ансамблі, які поступово набували популярності, завдяки пісенного репертуару та використання електронних музичних інструментів в поєднанні з оригінальними народними інструментами.

На початкових етапах розвитку вокально-інструментального ансамблю «Ватра» спостерігається використання народних інструментів, таких як сопілка та цимбали, що надає музиці особливого національного колориту. На думку, М.Мозгового, сопілка звучить епізодично у творі «Ой під вишнею, під черешнею», особливо у проґраші, де домінує інструментальний супровід. У творі «Гори в Карпатах» на початку чітко виділяється звучання цимбалів, які передають характерний настрій і атмосферу Карпатських гір, а також стрімкість річки Черемош. У середині композиції долучається трембіта, глибокий звук якої пронизує дух гуцульських Карпат, створюючи неповторну звукову картину гірського пейзажу (Мозговий, 2017, с.134).

У давнину гуцули використовували трембіту не лише як музичний, але й як сигнальний та комунікаційний інструмент. Вона слугувала своєрідним «годинником» для мешканців Карпатських гір. Ватаг кошари ставав обличчям до сонця, піднімав трембіту й визначав час. Гудіння трембіти виконувало безліч функцій: воно сповіщало про початок і завершення робочого дня, народження

дитини чи смерть, наближення ворогів, а також про вихід отари в гори чи початок роботи плотогонів. Музичні звуки допомагали мандрівникам, які загубилися, знайти дорогу до поселення, а чабанам — підтримувати зв'язок між собою на відстані. Трембіта була невід'ємною частиною життя та культури жителів Карпат (Мацієвський, 2012).

Подібні експерименти з народними інструментами знаходимо в багатьох вокально-інструментальних ансамблях «Смерічка», «Кобза», «Водограй», «Світязь», «Березень», «Беркут» та інші. Так, у фолк-гурті «Кобза» вперше використовується електробандура на якому грали досвідчені виконавці - це Володимир Кушпета та Костянтин Новицький.

Широко застосовувались старовинні музичні інструменти: бандура, козобас, сопілка, дримба, скрипка, бубон, ліра і, звичайно ж, кобза. На концертах гурт «Кобза» здебільшого виконував роль акомпанементу для вокалістів, показував власну програму в паузах - обробки народних жартівливих пісень, використання народних інструментів та деяких експериментів по змішуванню фолку та джаз-року. За словами, М.Мозгового «Використання електробандури, кобзи найбільш помітно у творах «Віночок українських народних пісень», «Дума», «Діди-козаки», «Лісова пісня» та інші. У творі «Три трембіти» використовується інструмент трембіта, яка зачаровує унікальним карпатським тембровим звучанням. Часто електробандури в унісон з голосом виконували певні рифи чи приспів пісні» (Мозговий, 2017, с. 120). До складу фолк-гурту входили музиканти, які володіли народними інструментами Петро Коваленко (вокал, кобза, сопілки), Валерій Павловський (вокал, цимбали, гітара, сопілки, клавішні). Один з керівників гурту розказував «Я був не лише солістом і клавішником, а й брав сопілку чи ліру. Ми почали співати й а капельно. Для цього робив розширені аранжування. Це було відчутно в таких піснях, як «Ой ходила дівчина бережком», «Ой гаю, гаю, зелен розмаю», «Ой поїхав за снопами».

Цей український колектив став першим, хто записав платівку в Канаді та здійснив професійний тур по містах Канади та Америки. Засновник фестивалю «Передзвін» Андрій Сухарев поділився своїми враженнями від співпраці з гуртом: «Вони відкрили переді мною дивовижний світ українського джазу, фанку, етно та багато іншого... Відтоді, закохавшись у кожен український ансамбль, я постійно згадую одну особливу пісню — «Зачекай» у виконанні ВІА «Кобза» (Сапожнік, 2004, с.15).

Вокально-інструментальний ансамбль «Смерічка», на відміну від фолк-гурту «Кобза», вирізнявся використанням розмаїтої палітри народних музичних інструментів, таких як сопілка, дримба, трембіта та бандура. Ключову роль у звучанні ансамблю відігравав клавішний інструмент, на

якому грав талановитий композитор і керівник колективу Левко Дутківський. Його майстерність дозволяла гармонійно інтегрувати тембри народних інструментів у загальну композицію, створюючи образи природи — спів птахів, звучання карпатських гір і шум гірських потоків. Окрім стандартної ритм-групи, що включала соло-гітару, бас-гітару та ударні, до складу ансамблю входили дві труби. Вони часто виконували сольні партії, а також доповнювали композиції рифами та ритмічними малюнками, створюючи насичену темброву і динамічну палітру. Такий підхід дозволяв «Смерічці» по-новому інтерпретувати українські народні пісні, додаючи їм сучасного звучання й музичної виразності.

На початку 1970-х років вокально-інструментальний ансамбль «Беркут» (м. Івано-Франківськ) активно і творчо функціонував, представляючи гуцульську музичну культуру. Основу репертуару колективу склали традиційна гуцульська музика та старовинні фольклорні наспіви Прикарпаття. Учасники ансамблю досконало володіли народними гуцульськими інструментами, знали й шанували звичаї та обряди свого краю, а також дбайливо зберігали елементи національного одягу, які використовували у сценічних костюмах. Ансамбль «Беркут» приділяв велику увагу інструментальній музиці, майстерно поєднуючи звучання різноманітних духових інструментів, таких як сопілка, трембіта, дримба, окарина, пан-флейта та інших. Їхнє виконання передавало неповторний дух Карпатських гір, відображаючи багатство і самобутність гуцульської музичної традиції.

Важливе місце серед вокально-інструментальних ансамблів займав нео-фольклорний гурт «Медобори», створений у 1980 році в Тернопільській філармонії під керівництвом Олега Марцинківського. Цей колектив вирізнявся унікальним поєднанням сучасних електронних інструментів (бас-гітари, клавішних, соло-гітари) з традиційними музичними інструментами, такими як кобза, сопілка та бандура. Ці народні інструменти відігравали ключову роль у композиційній структурі творів ансамблю. Олег Марцинківський майстерно інтегрував народні інструменти в загальне звучання, надаючи їм провідне місце у мелодичних лініях, програшах, дублюванні вокальних партій і створенні унікальних тембрових відтінків. Завдяки такому підходу «Медобори» стали прикладом вдалої синергії електронної та народної музики, що зберігала національні традиції та водночас надавала їм сучасного звучання. Як зазначав О.Марцинківський: «В аранжуваннях важливе місце займав інструментальний саунд, де чільне місце займали народні інструменти, які надавали особливого українського колориту та цікавого тембрового забарвлення. Пісня та інструментальний супровід мав для мене однакове зна-

чення, оскільки тембр голосу та інструменту перепліталися між собою» (Сапожнік, 2004, с.16).

На сучасному етапі розвитку естрадної та джазової музики особливе місце займає етно-гурт «ДахаБраха», який здобув велику популярність у багатьох країнах світу. Колектив активно використовує українські народні пісні, записані під час фольклорних експедицій учасниками гурту та їхніми колегами-фольклористами в різних регіонах України. Ці пісні, виконані в автентичній манері, гармонійно поєднуються зі звучанням численних інструментів із різних куточків світу. Музика «ДахаБрахи» охоплює широкий спектр жанрів, зокрема мінімалізм, хіп-хоп, соул, блюз і джаз, що додає їхньому звучанню багатогранності та сучасності. Унікальність гурту полягає у використанні як світових, так і традиційних національних інструментів. У колекції колективу налічується близько півсотні інструментів, що дозволяє їм створювати оригінальні музичні композиції, зберігаючи етнічний колорит і водночас експериментуючи зі звуком на різних музичних інструментах:

- ідіофони: тарілка, тріскачки, бубонці, маракаси, шейкер, дзвіночки, музична підвіска («вітерець»); музичні інструменти, що імітують звуки живої природи: шум вітру, шум струмка, шум дощу;

- мембранофони. Ударні: джамбе, табла, дарбука, великий барабан, підлоговий том, гуцульський барабан, гонг, кахон, бубни (деякі з них є також ідіофонами), а також барабани, виготовлені на замовлення; фрикційний –бугай;

- хордофони. Струнно-щипковий –укулеле, струнно-смичковий –віолончель, фрикційний – колісна ліра; клавішний – фортепіано I;

- аерофони. Духові інструменти: діджеріду, жалійка, сопілка, тромбон; коза (волинка); вільні аерофони: акордеон, губна гармоніка, дитяча гармошка, гармошка.

Таке поєднання різноманітних інструментів забезпечує унікальне звучання, що вирізняється особливою манерою співу, сучасними джазовими гармоніями та оригінальними аранжуваннями. Цікаво, що не всі учасники гурту досконало володіють музичними інструментами, однак для них важливим є саме темброве багатство кожного інструменту та його гармонійне поєднання з іншими, зокрема з нетрадиційними інструментами. Такий підхід дозволяє створювати новаторські музичні композиції, які інтригують і захоплюють слухачів. За словами І.Федорової, на інструменті виконується нескладна мелодико-ритмічна фігура, яка береться за основу та повторюється протягом всієї композиції. Такий спосіб створення композицій близький музиці мінімалізму, метод якого полягає у повторі музичних мелодико-ритмічних патернів (Мозговий, 2017).

На думку Л.Ганкіна: «Український гурт “Даха Браха”, мабуть, один з кращих фолк-ансамблів, що з’явився на концертній естраді за останні декілька років: народні пісні вони виконують з якоюсь язичницькою, шаманською несамовитістю. При цьому тут дуже багато чого можна розчутити – і транс, і психоделічний рок, і хіп-хоп; виявляється, весь різноманітний ґрув поточної поп-музики можна знайти у заповідних мелодіях тисячолітньої давності—було б бажання» (Самая, 2017, с.67).

Приємно констатувати, що останнім часом великою популярністю користується Національний академічний оркестр народних інструментів (НАОНІ) під керівництвом відомого музиканта Віктора Гуцала. В їхньому арсеналі — близько 40 інструментів, які здавна були поширеними на українських територіях. Основою концертних програм оркестру є народна інструментальна музика всіх регіонів України. В концертах часто звучать оригінальні ансамблі: сопілкарів, троїстих музик, бандуристів, дримбарів, виконавців на зозульках. НАОНІ не боїться експериментувати із сучасними стилями. Їхня нова програма, з якою гастролюють містами України та за кордоном, „Найкращі світові хіти і саундтреки — це мікс світових музичних шедеврів, які впізнають з перших нот. The Beatles, Deep Purple, ABBA, Adele, Metallica, Depeche Mode, Pink Floyd та ще багатьох інших, саундтреки з улюблених фільмів — „Таксі“, „Пірати Карибського моря“, „Титанік“, „Місія нездійсненна“, „Мисливці за привидами“, хіти гуртів „Океан Ельзи“, „Скрябін“, звучать в новому аранжуванні з особливим манерою виконання. «Попри винятковість колективу та віртуозність кожного з музикантів, ось уже майже півстоліття — скільки існує оркестр — йому доводиться невтомно доводити власну необхідність. Принаймні у цьому переконує художній керівник оркестру Віктор Гуцал.

Варто зауважити, що останнім часом спостерігається зростаючий інтерес симфонічних та камерних оркестрів до експериментів із сучасними стилями та формами. Такі концерти, зазвичай орієнтовані на комерційний успіх, приваблюють широку аудиторію, розширюють гастрольну діяльність і репертуарні можливості колективів. Особливий ефект у таких виступах досягається завдяки використанню світлових, лазерних і відеотехнологій, які створюють елементи шоу і додають емоційної енергетики та видовищності.

Останніми роками на українській музичній сцені з’явилося багато молодих фолк-гуртів, які вдало інтегрують народні інструменти у свої композиції. Вони сміливо експериментують із різними тембрами, досягаючи унікального та самобутнього звучання. Здавалося б, неможливо легко поєднати етнічні інструменти - сопілку, перкусію чи австралійський діджеріду, із сучасними тан-

цювальними ритмами й магичним вокалом, проте такі експерименти відкривають нові горизонти у світовій музичній культурі.

У цьому плані успішно розвивається фольк-гурт GO-A, який успішно переміг в національному відборі на Євробачення 2020. «Народна музика – це наша рідна культура, яку ми любимо та цінуємо. Якщо звернути увагу на більшість західних (особливо американських) хітів, можна побачити, що вони, так чи інакше, мають у собі елементи кантрі – тобто американської народної музики. Українська народна музика не менш (а може і більш) цікава й красива за кантрі. І я вважаю, що основною місією кожного українського виконавця є саме популяризація його народної культури. А електронна музика – це той сучасний драйв, який, на мою думку, чудово доповнює народні мелодії – стверджує клавішник групи Тарас Шевченко».

Цікавим молодим колективом, який успішно використовує елементи фанку, джазу є гурт «Модерн фольк» з м. Дрогобича. Поряд з електронними та струнними інструментами, музиканти використовують сопілку, цимбали, які органічно вписуються в ансамблевий спектр звучання. Виконавці виконують складні ритмічні малюнки й гармонічні акорди, багато імпровізують.

Досить неординарним колективом на українському культурному просторі є львівський фольк-гурт «Lemko Bluegrass Band». Його можна окреслити як "традиційна українсько-американська музика", яка поєднує в собі лемківський блю-грасс, карпатський свінг чи гуцульський блюз. Концертуючи Європою та Америкою, окрім власних західно-українських інспірацій музиканти набираються безлічі міжнародних впливів, щоб запропонувати слухачам унікальне трактування музики Карпат. Склад колективу характеризується не лише класичною скрипкою, тромбонам і гітарою, але й мультинаціональними інструментами – трансильванська скрипка Штроха, свінговий контрабас, діксілендовий кларнет, карпатські дрімби й бубни, американське банджо і слайд-гітара, балканська бузукі, німецький мелодіон і турецький саз. Так, цікавими є в їхньому виконанні українські народні пісні: «Буковина ти зелена, ляно», «Шугай», «Ой, Марічко, чичері», «Ішло дівча лучками», лемківська композиція-полька «Ой крочком, коні, крочком».

Варто особливої уваги звернути на ще один львівський фол-гурт «Joguj Kłos» (Йорій Клоц), який брав участь у багатьох фестивалях та музичних заходах в Україні та закордоном. Музиканти використовують українську латинку як елемент творчості. Хлопці вичавили забійний рок-н-рол і драм-н-бас з наших давніх гуділ. В їхніх руках по-сучасному почали звучати менш вживані, проте дуже оригінальні народні інструменти:

бúхало (бубен, у який століттями товчуть славетні карпатські троїсті музики), реля (колісна ліра, що її використовували лірники, кобзарі), контрагуслі (гуцульська назва альтя), акустична гітара. У їхньому репертуарі давні українські народні пісні, які виконуються в рок-н-рольному стилі, відчувається вплив латиноамериканських ритмів та драйвового саунду. Музиканти вдало експериментують різними тембрами народних інструментів та досягають потужного звучання за допомогою електронних та ударних інструментів.

Варто також виокремити такі гурти, як «Тич-оркестр», «Burdon Folk Band» зі Львова, які відроджують давні традиції української музики з її містикою та глибиною. І роблять це так, що під їхні ритми можна із легкістю танцювати навіть у сучасних клубах. Вони виконують музику інспіровану переважно східно-європейським і, зокрема, карпатським фольклором. Зі всім цим багатокультурним міксом гурт творить своє власне унікальне звучання за допомогою скрипок, бузукі, ліри колісної, морахарпи, дрімби, мандоліни, контрабасу та перкусії. На дебютній платівці «Карпатія» окрім мадярських чардашів, молдавської кадинжи та циганської польки можна почути й центрально-українські пісні, лемківські балади, русинські чардаші, а також гуцульські коломийки.

Нещодавно на українській естраді набув популярності гурт «Ойкумена», який постійно перебуває у творчому пошуку, сміливо експериментуючи з різноманітними інструментами та аранжуванням, виконує сучасну україномовну авторську акустичну музику з елементами етно-джазу та цитування й стилізації українських народних пісень, використовує бандуру, сопілку та перкусійні ритми. Учасники гурту виконують гуцульську пісню «Гоцелка Ксеня», українську народну пісню «Чумаченько», обрядову – «Щедрик».

Не менш популярним є фольк-синтез оркестр «Брацарі» - це 15 професійних музикантів, які окрім гри на музичних інструментах виконують і вокальні партії. Назва гурту «Брацарі» походить від ідентичного гуцульського діалектного слова, яким позначають вишиті манжети сорочки і про схожих між собою братів кажуть, що схожі як брацарі. Назва не випадкова, каже художній керівник колективу, композитор та аранжувальник, Ігор Юзюк, адже учасники гурту «Це професійні музиканти, які сміливо міксують музичні стилі, визначаючи свій спільний доробок як суміш фольку, року, фанку з додаванням джазових вкраплень. Музиканти беруть народні пісні та створюють власні варіації, імпровізації, відтворюють рифи зі складними ритмічними й гармонічними особливостями. Виконавці грають на етноінструментах, таких як коза, флюяра, трембіта, дрімба, цимбали та інші, а також вдало використовують сучасні професійні гітари, барабани, клавішні».

Учасники гурту беруть старі, забуті народні мелодії відтворюючи їх в сучасній естрадно-джазовій манері, вдало поєднуючи електронні та традиційні народні інструменти.

Електро-фолк група «ОНУКА» – це електронне звучання поєднане із народними інструментами. Наталія Жижченко – вокалістка гурту, автор текстів, творчих проєктів. Окрім вокалу, вона використовує сопілку, окарину, свистульку, омні-корд, перкусійні інструменти та вдало застосовує електронні семпли. До складу групи також входять клавішниця та бек-вокалістка Дарина Серт, на ударних інструментах грає Марія Сорокіна та бандурист Євген Йовенко. Важливо додати, що під час концертних турів до групи залучають два тромбони і валторну, один з тромбоністів також грає на трембіті. Євген Філатов є композитором, саунд-продюсером, аранжувальником та арт-директором проєкту.

Учасники групи експериментують з електронними інструментами, використовуючи оригінальні семпли дублюючи їх з народними інструментами – сопілкою, окориною, бандурою та іншими інструментами, вони також використовують сучасні ритми та цікаві аранжування. Так у жовтні 2019 р. у Києві відбувся грандіозний соль-

ний концерт групи ОНУКА у супроводі Національного академічного оркестру народних інструментів під керівництвом В.Гуцала. У концерті брали участь 50 виконавців, які грали на 40 народних інструментах. Програма була побудована за мотивами альбому Онуки - «МОЗАЙКА». У концерті звучала сучасна електронна музика в поєднанні з українськими народними інструментами: цимбалами, кобзами, лірою, басолью, козобасом, сурмою, бугайом, свірелю, берестом, варганом, бандурами.

Висновки. Отже, в статті розглянуто особливості використання народних інструментів (сопілка, цимбали, трембіта, дрімба, бандура, козобас та інші) в різноманітних естрадних, джазових, вокально-інструментальних ансамблів, таких як «Ватра», «Черемош», «Кобза», які не лише доповнюють ансамблеве звучання, а й виступають як основні інструменти, гармонійно поєднуючись із вокалом, виконуючи мелодії та додаючи звучанню унікальних ритмічних і тембрових відтінків. В роботі прослідковується діяльність сучасних гуртів, які творчо інтерпретують давні мелодії в сучасній естрадно-джазовій манері використовуючи поєднання електронних та народних музичних інструментів.

Література:

1. Волошук Ю. (2008). Чинники взаємодії автентики та академізму в народно-ансамблевому виконавстві Гуцульщини (на матеріалі творчої діяльності ансамблю “Черемош”). *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Вип. XI–XII. Івано-Франківськ: Плай. С. 148–152.
2. Гуцал В. (1978). Грає оркестр українських народних музичних інструментів. Київ. 168 с.
3. Мацієвський І. (2012). Музичні інструменти гуцулів. Вінниця: Нова Книга. 464 с.
4. Мозговий М. (2007). Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні: Дис. на здобуття канд. мистецтв: 17.00.01. Київ. 175 с.
5. Самая Т. (2017). Вокальне мистецтво естради як чинник культурного життя України другої половини ХХ – початку ХХІ століття : дис. канд. мистецтвозн.: 26.00.01. Київ. 199 с.
6. Сапожнік О. (2004). Популярна естрадна музика в Україні: історичний екскурс. *Мистецтво та освіта*. №1. С. 12–18.
7. Черкаський Л. (2003). Українські народні музичні інструменти. Київ: Техніка. 264 с. (Народні джерела).
8. Hasse JE (2000). *Jazz: The first century*. - New York: Harper Collins Publishers. 246 с.

References:

1. Voloshchuk Yu. (2008). Chynnyky vzaiemodii avtentyky ta akademizmu v narodno-ansamblevom vykonavstvi Hutsulshchyny (na materiali tvorchoi diialnosti ansambliu “Cheremosh”) [Factors of interaction of authenticity and academicism in folk ensemble performance of Hutsulshchyna (on the basis of creative activity of the ensemble ‘Cheremosh’)]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Mystetstvoznavstvo*. Vyp. KhI – KhII. Ivano-Frankivsk: Plai. S. 148–152.
2. Hutsal V. (1978). Hraie orkestr ukrainskykh narodnykh muzychnykh instrumentiv [Orchestra of Ukrainian folk musical instruments plays]. Kyiv. 168 s. [in Ukrainian].
3. Matsiievskiy I. (2012). Muzychni instrumenty hutsuliv [Musical instruments of the Hutsuls]. Vinnytsia: Nova Knyha. 464 s. [in Ukrainian].
4. Mozghovyi M. (2007). Stanovlennia i tendentsii rozvytku ukrainskoi estradnoi pisni [Formation and tendencies of development of Ukrainian pop song]: Dys. na zdobuttia kand. mystetstv: 17.00.01. Kyiv. 175 s. [in Ukrainian].
5. Samaia T. (2017). Vokalne mystetstvo estrady yak chynnyk kulturnoho zhyttia Ukrainy druhoi polovyny KhKh – pochatku KhKhI stolittia [Vocal art of the variety art as a factor in the cultural life of Ukraine in the second half of the twentieth and early twenty-first century]: dys. kand. mystetstv: 26.00.01. Kyiv. 199 s. [in Ukrainian].
6. Sapozhnik O. (2004). Populiarna estradna muzyka v Ukraini: istorychnyi ekskurs [Popular pop music in Ukraine: a historical overview]. *Mystetstvo ta osvita*. №1. S. 12–18 [in Ukrainian].
7. Cherkaskyi L. (2003). Ukrainski narodni muzychni instrumenty [Ukrainian folk musical instruments]. Kyiv: Tekhnika. 264 s. (Narodni dzherela). [in Ukrainian].
8. Hasse JE (2000). *Jazz: The first century*. New York: Harper Collins Publishers. 246 s.